

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ
Відокремлений структурний підрозділ «ІНСТИТУТ ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТИ»
Кафедра економіки та менеджменту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Директор ВСП «ІНО

КНУБА»

О. С. Даневич

серпень 2020 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політологія

(назва навчальної дисципліни)

галузь
знань
освітня
програма
спеціальність

28 «Публічне управління та адміністрування»

Публічне управління та адміністрування

281 «Публічне управління та адміністрування»

Київ – 2020 рік

Силабус навчальної дисципліни «Політологія» для студентів ВСП «ІНО КНУБА» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування», освітньої програми «Публічне управління та адміністрування», (галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування»), 2020. 19 с.

Розробник: Кубанов Руслан Анатолійович, кандидат педагогічних наук, доцент, професор Всесвітньої академії природознавства, професор Міждисциплінарної академії наук України, член-кореспондент Міжнародної академії наук педагогічної освіти, член-кореспондент Української академії акмеології, член-кореспондент Академії будівництва України, доцент кафедри економіки та менеджменту Відокремленого структурного підрозділу «Інститут інноваційної освіти Київського національного університету будівництва і архітектури».

Силабус затверджено на засіданні кафедри економіки та менеджменту
Протокол від "30" серпня 2020 року № 12/1

Завідувач кафедри економіки та менеджменту

_____ д.е.н., професор І. В. Новикова
(підпис)

"30" серпня 2020 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		заочна форма навчання
		Цикл професійної підготовки Базова навчальна дисципліна
		Рік підготовки:
		3
		Семестр
		5
Загальна кількість годин – 120 год. (4 кредита ЄКТС)	<i>Галузь знань:</i> 28 «Публічне управління та адміністрування». <i>Спеціальність:</i> 281 «Публічне управління та адміністрування» <i>Освітня програма:</i> Публічне управління та адміністрування	
	<i>Рівень вищої освіти:</i> <u>Перший (бакалаврський)</u>	Лекції 2 год.
		Практичні, семінарські 2 год.
		Лабораторні -
		Індивідуальне завдання
		Самостійна робота 116 год.
		Індивідуальна робота (контрольна робота) студентів під керівництвом викладача:
		+
		Вид контролю:
		Залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Характерною рисою нашого часу є інтенсивний процес політизації людської життєдіяльності, що зумовлений глибокими і всебічними перетвореннями в усіх сферах суспільного життя. В умовах демократизації стало можливим залучення до політики широких мас населення, які тривалий час перебували в стані політичної апатії і були об'єктом політики. Але, коли люди ще не мають достатнього рівня політичної і правової культури, така політизація є не тільки обмеженою, але й небезпечною, набуваючи часто деструктивного характеру.

Саме тому надзвичайно важливе значення має вивчення політології, яка є наукою, що відображає політичне життя суспільства.

Озброюючи людину системою знань про політичні явища, а також методологією їх аналізу, політологія допомагає їй правильно орієнтуватися у політичних подіях, самостійно їх осмислювати, а також виробляти відповідну позицію і способи практичного впливу на політику.

Отже, *мета дисципліни* – формування знань про політичну систему суспільства, розуміння сутності, закономірностей, випадковостей та перспектив розвитку політичних подій, явищ, політичної свідомості та політичної культури.

Завдання дисципліни – вивчення сутності, історії, теорії і методології політології як науки, набуття первинних навичок політичної діяльності і поведінки.

Предмет дисципліни – закономірності функціонування і розвитку політичних систем і політичних процесів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: основні поняття політичної науки; історію розвитку політико-правових вчень; основні теорії держави, влади, політичної системи та особливості протікання політичних процесів в Україні і країнах світу; специфіку політичних процесів і перспективи розвитку політичного життя в українській державі.

вміти: самостійно аналізувати реальні політичні події у державі та світі, розклад політичних сил, їх політичні цілі, вільно орієнтуватися в теоретичних і практичних проблемах політики сучасного світу, особливо таких її аспектах як політична культура громадян, демократія, форми її здійснення і участі громадян в її інститутах; застосовувати форми і методи реалізації міжнародного досвіду з прав і свобод громадян в нашій державі, доказового відстоювати свої погляди, грамотного виступати перед аудиторією; застосовувати одержані знання для оцінки проблем професійного, суспільного та особистого життя.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Сутність, місце і роль політики та політології як науки в житті суспільства. З історії світової політико-правової думки.

План

1. Політика як суспільне явище.
2. Політологія як наука.
3. Методи та функції політології (СРС).
4. Політико-правова думка Стародавнього Сходу та античності.

Література:

1. Гелей С.Д., Рутар С.М. Політологія: Навчальний посібник. – К., 2004. – с. 7-22.
2. Кирилюк Ф.М. Історія політології. Підручник для вищих навчальних закладів. – К., 2002. – с. 11-39.
3. Основи політичної науки: Курс лекцій. Частина 2: Політичні процеси, системи та інститути / За ред. Б. Кухти. — Л., 1997. - с. 9 - 25.
4. Політологія / За ред. Семківа О. І. –Л., 1993. - С. 7 - 21.
5. Політологія: Підручник / За ред. О.В. Бабкіної, В.П. Горбатенка. – К., 2006. – с. 11-36.
6. Політологія. Навчально-методичний комплекс: Підручник. – К., 2004. – с. 37-73.
7. Політологія / А. Колодій, В. Харченко, Л. Климанська, Я. Космина. – К., 2000.

Тема 2. Політико-правова думка Середньовіччя та Відродження.*План.*

1. Політико-правова думка європейського Заходу та європейського Сходу у Середньовіччі.
2. Політичні погляди доби Ренесансу:
  - політичні погляди Н. Макіавеллі;
  - політичні аспекти Реформації (СРС);
  - теорія природніх прав та суспільного договору;
  - соціально-політичний утопізм (СРС).
3. Традиційні політичні течії: лібералізм, консерватизм.

Література:

1. Гелей С.Д., Рутар С.М. Політологія: Навчальний посібник. – К., 2004. – с. 22-44.
2. Кирилюк Ф.М. Історія політології. Підручник для вищих навчальних закладів. – К., 2002. – с. 39-352, 379-487.
3. Основи політичної науки: Курс лекцій. Частина 1. З історії політичної думки: від стародавності до наших днів / За ред. Кухти Б. – Л., 1996. С.13-99.
4. Політологія / За ред. Семківа О. І. –Л., 1993. - С. 21-66.
5. Політологія: Підручник / За ред. О.В. Бабкіної, В.П. Горбатенка. – К., 2006. – с. 36-66.
6. Політологія. Навчально-методичний комплекс: Підручник. – К., 2004. – с. 73-166.
7. Скиба В. Й., Горбатенко В. П., Туренко В. В. Вступ до політології. Екскурс в історію правничо-політичної думки. – К., 1996. С. 172 - 234, 248 – 267, 356 - 365, 378 - 390, 448 - 471, 505 - 526.

Тема 3. Сучасні політичні течії.*План*

1. Сутність, характерні риси та доктрини політичного екстремізму.
2. Концепція анархізму.
3. Доктрини марксизму, більшовизму.
4. Політичні доктрини фашизму, націонал-соціалізму та неофашизму (СРС).
5. Політичні концепції соціалізму.

Література:

1. Основи політичної науки: Курс лекцій. Частина 1. З історії політичної думки: від стародавності до наших днів / За ред. Кухти Б. – Л., 1996. С.103-228.
2. Політологія / За ред. Семківа О. І. –Л., 1993. - С. 66-78, 436-466.
3. Політологія: Підручник / За ред. О.В. Бабкіної, В.П. Горбатенка. – К., 2006. – с. 324-338.
4. Політологія / А. Колодій, В. Харченко, Л. Климанська, Я. Космина. – К., 2000. – с. 238-306.

5. Скиба В. Й., Горбатенко В. П., Туренко В. В. Вступ до політології. Екскурс в історію правничо-політичної думки. – К., 1996. С. 172 - 234, 248 – 267, 356 - 365, 378 - 390, 448 - 471, 505 - 526.

Тема 4. Політична система суспільства, політична влада і держава

План

1. Політична система суспільства.
2. Політична влада.
3. Держава як інститут політичної системи суспільства. (СРС)
4. Громадянське суспільство.

Література:

1. Гелей С.Д., Рутар С.М. Політологія: Навчальний посібник. – К., 2004. – с.69-181, 203-408.
2. Основи політичної науки: Курс лекцій. Частина 2: Політичні процеси, системи та інститути / За ред. Б. Кухти. — Л., 1997. С. 25 - 35, 55 - 157.
3. Політологія / За ред. Семківа О. І. –Л., 1993. - С. 135-168,251-286.
4. Політологія: Підручник / За ред. О.В. Бабкіної, В.П. Горбатенка. – К., 2006. – с.127-172, 211-276.
5. Політологія. Навчально-методичний комплекс: Підручник. – К., 2004. – с. 204-316.
6. Політологія / А. Колодій, В. Харченко, Л. Климанська, Я. Космина. – К., 2000. – с. 49-77,367-529.
7. Рябов С. Г. Політологічна теорія держави. – К., 1996. С. 27-73, 83-155.

Тема 5. Політичні режими.

План

1. Тоталітарний політичний режим.
2. Авторитарний політичний режим.
3. Демократія.
4. Режими сучасного світу. (СРС)

Література:

1. Гелей С.Д., Рутар С.М. Політологія: Навчальний посібник. – К., 2004. – с.69-181, 203-408.
2. Основи політичної науки: Курс лекцій. Частина 2: Політичні процеси, системи та інститути / За ред. Б. Кухти. — Л., 1997. С. 25 - 35, 55 - 157.
3. Політологія / За ред. Семківа О. І. □Л., 1993. - С. 135-168,251-286.
4. Політологія: Підручник / За ред. О.В. Бабкіної, В.П. Горбатенка. – К., 2006. – с.127-172, 211-276.
5. Політологія. Навчально-методичний комплекс: Підручник. – К., 2004. – с. 204-316.
6. Політологія / А. Колодій, В. Харченко, Л. Климанська, Я. Космина. – К., 2000. – с. 49-77,367-529.

Тема 6. Політичний процес та духовні компоненти політики.

План

1. Політичний процес.
2. Політичні конфлікти та шляхи їх розв'язання. (СРС)
3. Сутність і структура політичної свідомості.
4. Ідеологія як форма політичної свідомості. (СРС)
5. Політична культура: сутність, структура, типи.
6. Мораль і політика: принципи взаємодії. (СРС).

Література:

1. Гелей С.Д., Рутар С.М. Політологія: Навчальний посібник. – К., 2004. – с. 408-456.
2. Основи політичної науки: Курс лекцій. Частина 2: Політичні процеси, системи та інститути / За ред. Б. Кухти. — Л., 1997. С. 35 - 55, 157 - 191.

3. Основи політичної науки: Курс лекцій. Частина 3: Політична свідомість і культура. / За ред. Б. Кухти. — Л., 1998.
4. Основи політичної науки: Курс лекцій. Частина 4: Міжнародна політика / За ред. Б. Кухти. — Л., 1999. С. 259 - 291.
5. Політологія / За ред. Семківа О. І. —Л., 1993. - С. 326-436.
6. Політологія: Підручник / За ред. О.В. Бабкіної, В.П. Горбатенка. — К., 2006. — с. 314-407.
7. Політологія. Навчально-методичний комплекс: Підручник. — К., 2004. — с.350-378, 459-495.
8. Політологія / А. Колодій, В. Харченко, Л. Климанська, Я. Космина. — К., 2000. — с. 77-129, 241-309.
9. Рябов С. Г., Томенко М. В. Основи теорії політики. — К., 1996. С. 169 - 187.
10. Рябов С. Г. Політологічна теорія держави. — К., 1996. С. 206 - 215.

Тема 7. Соціально-політична структура суспільства

План

1. Суспільні групи як суб'єкти політики.
2. Підходи до соціальної структури на рівні великих груп. (СРС)
3. Суспільно-політичні організації та рухи, їх функції.
4. Політичні партії.
5. Партійні системи. (СРС)

Законодавство:

1. Конституція України.
2. Закон України “Про об'єднання громадян” від 16.06.1992р.
3. Про політичні партії в Україні. Закон України від 05.04.2001.

Література:

1. Гелей С.Д., Рутар С.М. Політологія: Навчальний посібник. — К., 2004. — с. 181-203.
2. Основи політичної науки: Курс лекцій. Частина 2: Політичні процеси, системи та інститути / За ред. Б. Кухти. — Л., 1997. - С. 191 - 257.
3. Політологія / За ред. Семківа О. І. —Л., 1993. — с. 211 - 230, 286 – 326.
4. Політологія: Підручник / За ред. О.В. Бабкіної, В.П. Горбатенка. — К., 2006. — с.276-302.
5. Політологія. Навчально-методичний комплекс: Підручник. — К., 2004. — с. 316-333, 495-540.
6. Політологія / А. Колодій, В. Харченко, Л. Климанська, Я. Космина. — К., 2000. — с.163-241.

Тема 8. Політична еліта та лідерство

План

1. Вибірчі системи.
2. Розвиток ідей та політичних концепцій елітарності.
3. Сутність та структура політичної еліти.
4. Шляхи формування національної політичної еліти. (СРС)
5. Політичний лідер: сутність і типологія.

Література:

1. Гелей С.Д., Рутар С.М. Політологія: Навчальний посібник. — К., 2004. — с. 456-473.
2. Основи політичної науки: Курс лекцій. Частина 2: Політичні процеси, системи та інститути / За ред. Б. Кухти. — Л., 1997. - С. 257-291.
3. Політологія / За ред. Семківа О. І. —Л., 1993. — с. 168-191.
4. Політологія: Підручник / За ред. О.В. Бабкіної, В.П. Горбатенка. — К., 2006. — с. 302-314.

5. Політологія. Навчально-методичний комплекс: Підручник. – К., 2004. – с. 422-459.
6. Політологія / А. Колодій, В. Харченко, Л. Климанська, Я. Космина. – К., 2000. – с. 146-161, 338-367.
7. Кухта Б., Теплоухова Н. Політичні еліти і лідери. - Л., 1996.

Тема 9. Етнонаціональні та міжнародні відносини

План

1. Етнонаціональні відносини. Етнополітика.
2. Правові аспекти врегулювання етнонаціональних відносин в сучасному світі і Україні. (СРС)
3. Міжнародна політика.
4. Глобалізація та інтеграція, їх значення в міжнародній політиці.
5. Міжнародні об'єднання та організації у світовій політиці. (СРС)

Законодавство:

1. Конституція України.
2. Закон України “Про громадянство України” від 8.10.1991р.
3. Декларація прав національностей України від 1.11.1991р.
4. Закон України “Про національні меншини в Україні” від 25.06.1992р.

Література:

1. Гелей С.Д., Рутар С.М. Політологія: Навчальний посібник. – К., 2004. – с. 473-509.
2. Основи політичної науки: Курс лекцій. Частина 2: Політичні процеси, системи та інститути / За ред. Б. Кухти. — Л., 1997. С. 291 - 325.
3. Основи політичної науки: Курс лекцій. Частина 4: Міжнародна політика / За ред. Б. Кухти. — Л., 1999. С. 11 - 82, 175 - 255.
4. Політологія / За ред. Семківа О. І. –Л., 1993. - С. 235-245, 466-504..
5. Політологія: Підручник / За ред. О.В. Бабкіної, В.П. Горбатенка. – К., 2006. – с. 183-211, 420-463.
6. Політологія. Навчально-методичний комплекс: Підручник. – К., 2004. – с. 378-404, 647-683.
7. Політологія / А. Колодій, В. Харченко, Л. Климанська, Я. Космина. – К., 2000. – с. 311-338, 529-577.
8. Малик Я., Вол Б., Чуприна В. Історія української державності. – К., 1995.

Тема 10. Українська політична думка Х-ХVIII ст.

План

1. Особливості української політичної думки.
2. Політичні ідеї мислителів Княжої доби.
3. Політична думка України XIV — XVIII ст.:
  - політичні погляди українських гуманістів;
  - політичні погляди українських полемістів;
  - політичні концепції представників Києво-Могилянської академії;
  - державно-конституційні традиції у козацьку добу. (СРС)

Література:

1. Основи політології. Курс лекцій / Відп. ред. Б. Л. Кухта – Л., 1991. - Ч. □. С. 39 - 48, 81 - 93, 118 - 156.
2. Основи політичної науки: Курс лекцій. Частина 1. З історії політичної думки: від стародавності до наших днів / За ред. Кухти Б. – Л., 1996. С. 189 - 198, 205 - 225.
3. Політологія / За ред. Семківа О. І. - Л., 1993. С. 78 - 89, 108 - 135.
4. Скиба В. Й., Горбатенко В. П., Туренко В. В. Вступ до політології. Екскурс в історію правничо-політичної думки. - К., 1996. С. 278 - 290, 307 - 343.

5. Гелей С., Рутар С. Основи політології. Лекції для студентів негуманітарних вузів. - Л., 1996. С. 38 - 58.
6. Рябов С. Г., Томенко М. В. Основи теорії політики. - К., 1996. С. 76 - 95.
7. Політологія. Кінець XIX – I половина XX ст. : Хрестоматія / За ред. О.І. Семківа. - Л., 1996.
8. Кухта Б. Історія української політичної думки: Текст лекцій. - Л., 1991.
9. Кухта Б. Від Руїни до Відродження: українська політична думка VIII–XIX ст. -Л.,
10. Кухта Б. З історії української політичної думки I половини XX ст. -Л., 1993.
11. Кухта Б., Теплоухова Н. Політичні еліти і лідери. - Л., 1996.

Тема 11. З історії української політичної думки XIX-XX ст.

План

1. Демократично-народницький напрям розвитку української політичної думки.
2. Український лібералізм.
3. Український консерватизм.
4. Ідеологія українського націоналізму.
5. Український націонал-комунізм.

Література:

1. Основи політології. Курс лекцій /Відп. ред. Б. Л. Кухта – Л., 1991. Ч. II. С. 5-38.
2. Основи політичної науки: Курс лекцій. Частина 2: Політичні процеси, системи та інститути / За ред. Б. Кухти. — Л., 1997. С. 25 - 35, 55 - 157.
3. Політологія / За ред. Семківа О. І. - Л., 1993. С. 135-146, 251-266, 277-282.
4. Гелей С., Рутар С. Основи політології. Лекції для студентів негуманітарних вузів. - Л., 1996. С. 60 - 75, 78 - 94.
5. Рябов С. Г., Томенко М. В. Основи теорії політики. - К., 1996. С. 55-72, 98-117.
6. Рябов С. Г. Політологічна теорія держави. - К., 1996. С. 27-73, 83-155.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва теми	Кількість годин					
	Заочна форма					
	Усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5		7
Тема 1. Сутність, місце і роль політики та політології як науки в житті суспільства. З історії світової політико-правової думки	13	2				11
Тема 2. Політико-правова думка Середньовіччя та Відродження.	11					11
Тема 3. Сучасні політичні течії.	11					11
Тема 4. Політична система суспільства, політична влада і держава	13		2			11
Тема 5. Політичні режими	11					11
Тема 6. Політичний процес та духовні компоненти політики	11					11
Тема 7. Соціально-політична структура суспільства	11					11
Тема 8. Політична еліта та лідерство	11					11
Тема 9. Етнонаціональні та міжнародні відносини	11					11
Тема 10. Українська політична думка X-XVIII ст.	11					11
Тема 11. З історії української політичної думки XIX-XX ст.	10					10
Усього годин	120	2	2			116

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	<p>Тема 4. Політична система суспільства, політична влада і держава План</p> <p>1. Сутність, ознаки та функції держави. 2. Форми правління та територіального устрою держави. 3. Типи держави. 4. Співвідношення держави та громадянського суспільства.</p>	2

6. Самостійна робота

N з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Сутність, місце і роль політики та політології як науки в житті суспільства. З історії світової політико-правової думки	11
2.	Тема 2. Політико-правова думка Середньовіччя та Відродження.	11
3.	Тема 3. Сучасні політичні течії.	11
4.	Тема 4. Політична система суспільства, політична влада і держава	11
5.	Тема 5. Політичні режими	11
6.	Тема 6. Політичний процес та духовні компоненти політики	11
7.	Тема 7. Соціально-політична структура суспільства	11
8.	Тема 8. Політична еліта та лідерство	11
9.	Тема 9. Етнонаціональні та міжнародні відносини	11
10.	Тема 10. Українська політична думка X-XVIII ст.	11
11.	Тема 11. З історії української політичної думки XIX-XX ст.	10
	Разом	116

7. Тематика контрольних робіт

Кожний студент виконує письмову контрольну роботу на одну із тем, які нижче пропонуються. Обсяг роботи 20-25 сторінок рукописного або друкованого тексту.

Викладач надає консультації студентам з методики написання контрольної роботи. Вибір тем вільний, виходячи з інтересів та зацікавленості студента.

Щоб контрольна робота була змістовною, необхідно приділити увагу добору матеріалу. А для цього рекомендується використати декілька джерел. Перш за все потрібно з'ясувати, яка існує література з теми контрольної роботи, скласти її список. Дозволяється користуватися електронними джерелами (електронні енциклопедії та бібліотеки на фізичних носіях, Інтернет).

Контрольна робота включає в свою структуру чотири частини: зміст, вступ, основну частину, висновки, список використаної літератури.

Вступ. Цей компонент не потребує цитувань (хоч вони допускаються), великої кількості абстрактних розмірковувань і великого обсягу. Обов'язково виділити предмет опису, обґрунтувати тему, яку висвітлюєте в контрольній роботі, вказавши на персоналії, які працювали над даним питанням, назвати їх праці. Це треба робити чітко й логічно, щоб обсяг вступу не перевищував 15% від обсягу роботи.

Основна частина. Контрольна робота пишеться самостійно, але рекомендується широке використання цитат, оскільки контрольна робота не є авторським твором. Цитований матеріал в основній частині, незалежно від форми цитування – дослівно (в лапках), світоглядно-змістового (своїми словами із зазначенням авторства матеріалу, який використовується), не повинен перевершувати 30% роботи.

Загальний обсяг основної частини становить приблизно 10-18 сторінок.

Висновки. Це – підсумок контрольної роботи. Тут потрібно чіткість, точність, лаконічність. Формулюються основні висновки із всього сказаного, вказуються питання, які вдалося висвітлити більш-менш повно, та ті, які потребують подальшої роботи.

В кінці контрольної роботи подається список використаної літератури.

Теми контрольних робіт з політології

1. Виникнення політології як науки, її основні функції.
2. Основні методи та категорії політології.
3. Основні політичні концепції Стародавнього Сходу.
4. Політичні доктрини Стародавньої Греції. Афіньська демократія.
5. Основні риси Римської республіки.
6. Основні політичні доктрини і концепції Сократа, Платона, Аристотеля.
7. Політичні доктрини Середньовіччя.
8. Епоха Відродження та розвиток політичної думки. Н.Макіавеллі та макіавелізм.
9. Основні політичні концепції епохи Реформації.
10. Основні політико-правові доктрини епохи Просвітництва.
11. Політичні концепції Нового та Новітнього часів.
12. Етапи розвитку утопічного соціалізму.
13. Марксизм та розвиток політичної думки.
14. Основні парадигми політичної концепції М.Вебера.
15. Розвиток марксистської теорії політичних відносин Ленінінм. Сталінізм.
16. Внесок європейської соціал-демократії в розвиток політичної науки.
17. Сучасні політичні школи та їх основні риси.
18. Соціально-політичні ідеї автора “Апокрисиса”.
19. Розвиток політичної думки в Київській Русі.
20. Значення Києво-Могилянської академії в розвитку політичної думки.
21. Основні положення “Договору і конституції” 1710 р. та їх значення.
22. Українське просвітництво.

23. Політичні ідеали членів Кирило-Мефодіївського братства.
24. М. Драгоманов та розвиток національної думки про політику.
25. М. Грушевський та його концепція української державності.
26. Основні політичні концепції в Україні початку ХХ століття.
27. Поняття, сутність, суб'єкт та об'єкт влади.
28. Сутність політичного владарювання та легітимності.
29. Основні типи легітимності влади та її ефективності.
30. Моделі конституційного та громадянського суспільства.
31. Американська та британська моделі конституціоналізму.
32. Політична практика тоталітарних режимів та демократії.
33. Людина та політика в сучасному суспільстві.
34. Соціальний статус особистості.
35. Свобода та відповідальність людини.
36. Найважливіші права людини та проблема їх реалізації в сучасному світі.
37. Демократія як соціальний і політичний рух за народовладдя.
38. Основні риси демократії.
39. Передумови виникнення та розвитку демократії.
40. Сутність категорії "нація".
41. Принципи самовизначення націй.
42. Особливості формування та розвитку української нації. Сутність національного відродження українського народу.
43. Поняття політичного процесу, його структура і особливості.
44. Прийняття і реалізація політичних рішень.
45. Політичний протест та його форми.
46. Форми участі громадян в політичному житті суспільства.
47. Політичні конфлікти: їх джерела та наслідки. Взаємозв'язок політики та моралі в політичному процесі.
48. Політична поведінка, її сутність, форми та типи.
49. Політична еліта та її формування в процесі розвитку суспільства.
50. Основні теорії сучасних політичних еліт.
51. Природа і сутність політичної діяльності.
52. Політична система та її структура.
53. Генеза держави.
54. Функції держави.
55. Форми правління та державного устрою.
56. Особливості президентської та парламентської республіки. Напівпрезидентська форма правління.
57. Особливості унітарної та федеративної держави.
58. Причини виникнення політичних партій та їх типологізація.
59. Загальна характеристика політичних партій в Україні.
60. Сутність категорії "політична свідомість" та її рівні.
61. Масова свідомість та її функції. Міфологізація свідомості.
62. Громадська думка та засоби масової інформації в умовах різних політичних режимів.
63. Специфічні особливості політичної свідомості. Типові риси політичної свідомості українського народу.
64. Поняття "політична культура".
65. Типи політичної культури, їх риси і особливості.
66. Формування політичної культури і її роль в політичній соціалізації особистості
67. Зовнішня політика та її закономірності.
68. Спрямованість та засоби зовнішньої політики.

69. Політична думка в Україні в XIV - XVII ст.ст.
70. Ідея свободи і державності в українській суспільно-політичній думці ХІХст.
71. Активна роль політичної свідомості по відношенню до політичного буття.
72. Типологізація політичної свідомості.
73. Базові моделі політичної культури різних систем.
74. Функції політичної культури.
75. Світовий політичний процес та традиційні суспільно-політичні рухи.
76. Консерватизм і неоконсерватизм.
77. Лібералізм та неолібералізм.
78. Радикалізм та неорадикалізм.
79. Анархізм і фашизм.
80. Клерикалізм.
81. Соціалізм і комунізм.
82. Україна та її місце в світовій політиці.
83. Сутність української національної ідеї та її особливність.
84. Право націй на самовизначення та його реалізація /на прикладі декількох країн/.
85. Основні аспекти етнонаціональної політики.
86. Реформаторська політика уряду України та її складності.
87. Соціальна політика та її проблеми.
88. Участь України в міжнародних, політичних та економічних організаціях.
89. Політологічний аналіз економічних процесів в Україні.
90. Футурологічний прогноз розвитку політичних процесів в Україні.

8. Методи навчання

Пояснювально-ілюстративний (інформаційно-рецептивний) метод: викладач організує сприймання та усвідомлення студентами інформації, а студенти здійснюють сприймання (рецепцію), осмислення і запам'ятовування її.

Репродуктивний: викладач дає завдання, у процесі виконання якого студенти здобувають уміння застосовувати знання за зразком.

Проблемного виконання: викладач формулює проблему і вирішує її, студенти стежать за ходом творчого пошуку (студентам подається своєрідний еталон творчого мислення).

Частково-пошуковий.(евристичний): викладач формулює проблему, поетапне вирішення якої здійснюють студенти під його керівництвом (при цьому відбувається поєднання репродуктивної та творчої діяльності студентів).

Дослідницький: викладач ставить перед студентами проблему, і ті вирішують її самостійно, висуваючи ідеї, перевіряючи їх, підбираючи для цього необхідні джерела інформації, прилади, матеріали тощо.

Інформаційно-повідомляючий метод викладання і виконавчий метод учіння. Передбачають викладання навчального матеріалу без докладного пояснення, узагальнення й систематизації, а студенти — заучують його без достатнього аналізу та осмислення;

Пояснювальний метод викладання і репродуктивний метод учіння. Викладач не тільки повідомляє певні факти, але й пояснює їх, домагаючись осмислення, засвоєння студентами (студенти засвоюють матеріал на рівні розуміння і запам'ятовування);

Інструктивно-практичний метод викладання і продуктивно-практичний метод учіння. Викладач інструктує студентів словесними, наочними або практичними способами, як виконувати певні практичні дії; студенти за допомогою вправ відшліфовують різні уміння і навички.

Пояснювально-спонукальний метод викладання і частково-пошуковий метод учіння. Викладач частину навчального матеріалу подає в готовому вигляді, іншу частину — через проблемні завдання; студенти засвоюють навчальний матеріал як за допомогою репродуктивного, так і творчого, дослідницького методу.

Спонукальний метод навчання і пошуковий метод. Викладач ставить перед студентами проблемні питання і завдання, організовуючи їх самостійну діяльність; студенти самостійно здобувають і засвоюють нові знання в основному без допомоги викладача.

9. Методи контролю

Поточний контроль знань здійснюється під час проведення консультацій, опитуванням на семінарському занятті.

Засобом підсумкового контролю є залік у вигляді тестування.

10. Розподіл балів, які студенти отримують студенти

Рейтингова система оцінювання результатів навчання

Рейтинг студента з дисципліни складається з балів, що він отримує за:

1. Результати роботи студентів під час семінару;
2. Якість виконання індивідуального завдання.
3. Тестування

Система рейтингових балів та критерії оцінювання

1. Робота студентів під час семінару.

Максимальна кількість балів = 10 балів.

Критерії оцінювання:

10 – ґрунтовна відповідь, відображення власної позиції, активна участь у дискусіях;

8 – правильна відповідь, активна участь у дискусіях;

4 – відповідь неточна або неповна, пасивна участь у дискусіях;

0 – відсутність на занятті.

2. Індивідуальне завдання

Максимальна кількість балів = 40 балів.

Критерії оцінювання:

40 – правильна відповідь;

20-39 – відповідь неточна або неповна;

10-19 – відповідь неточна або неповна;

0 – відповідь неправильна.

3. Тестування

Максимальна кількість балів = 50 балів.

$100 \times 0,5 = 50$ балів.

Розрахунок шкали (R) рейтингу

Сума вагових балів контрольних заходів протягом семестру складає:

$R C = 10 + 40 + 50 = 100$ балів

Критерії підсумкового оцінювання

Сума балів	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100	Відмінно (A)	Відмінно	Зараховано
82-89	Дуже добре (B)	Добре	
74-81	Добре (C)		
64-73	Задовільно (D)	Задовільно	Не зараховано
60-63	Достатньо (E)		
35-59	Незадовільно (FX)	Незадовільно	
1-34	Неприйнятно (F)		

11. Методичне забезпечення

Робоча програма (розглянута та схвалена на засіданні кафедри). Плани занять, конспект лекцій. Перелік основної та додаткової літератури. Навчально-наочні посібники, технічні засоби навчання тощо. Методичні розробки для проведення окремих занять. Тести.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.**Основна:**

1. Антоненко В. Г., Бабкін В. Д., Бабкіна О. В., Бебик В. М., Головатий М. Ф., Горбатенко В. П. Політологія: підручник / О. В. Бабкіна (ред.), В. П. Горбатенко (ред.). – 3-тє вид., перероб., доп. – К. : Академія, 2008. – 567 с. – (Серія «Альма-матер»).
2. Бебик В. М. Політологія для політика і громадянина / Міжрегіональна академія управління персоналом. – К. : МАУП, 2004. – 424с. : рис
3. Безаров О. Т. Політологія . – Чернівці : БДМУ, 2007. – 326 с. – Бібліогр.: с. 317–324.
4. Бойко О. Д., Горбатенко В. П., Денисюк С. Г., Зеленько Г. І., Коваленко А. О., Корнієнко А. О. Прикладна політологія: навч. посіб. / В. П. Горбатенко (ред.). – К. : Академія, 2008. – 472 с. – (Серія «Альма-матер»). – Бібліогр.: в кінці розд..
5. Вегеш М. М., Остапець Ю. О., Бондар В. Л., Буркало В. В., Зан М. П. Політологія: підручник / М. М. Вегеш (ред.). – 3-тє вид., перероб. і доповн. – К. : Знання, 2008. – 384 с. – (Серія «Вища освіта ХХ століття»). – 3 додатком CDR980.
6. Гелей С. Д., Рутар С. М. Політологія: навч. посіб. – 7-ме вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2008. – 415 с. – Бібліогр.: с. 414–415.
7. Герасіна Л. М., Журавський В. С., Зимогляд В. Я., Зимогляд В. Я., Осипова Н. П. Політологія: Академічний курс: Підручник для студ. юрид. спец. вищих навч. закл. / М. І. Панов (ред. кол.). – 2. вид., перероб. і доп. – К. : Видавничий дім «Ін Юре», 2006. – 520 с.
8. Іщенко М. П., Гаман П. І. Політологія: навч. посіб. для студ. ВНЗ / Черкаський національний ун-т ім. Богдана Хмельницького. – 2-ге доп. вид. – Черкаси : Вид-во ЧНУ, 2007. – 387 с.
9. Логвіна В. Л., Кошель О. М. Політологія: навч. посібник для студ. вищих закл. освіти / Кам'янець-Подільський національний ун-т; Подільський держ. аграрно-технічний ун-т. – 2-ге вид., переробл. і доп. – Кам'янець-Подільський, 2012. – 304 с. – Бібліогр.: с. 298–303.
10. Панов М. І., Герасіна Л. М., Журавський В. С., Зимогляд В. Я., Осипова Н. П. Політологія: Підручник для студ. юрид. спец. вищих навч. закл. – 2. вид., перероб. і доп. – К. : Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2005. – 520с. – Бібліогр.: с. 515–519.

11. Політологія: навч. посібник / Полтавська держ. аграрна академія / Микола Трохимович Безотосний (уклад.). – Полтава : ПДАА, 2008. – 128 с. – Бібліогр.: в кінці тем.
12. Політологія: підручник:безкоштовний комп'ютерний додаток. – [К.] : Знання, [2008]. – 1 електрон. опт диск (CD-ROM)
13. Політологія: Хрестоматія.:Навч. посіб. / Київський національний торговельно-економічний ун-т / В. І. Полуріз (ред.кол.), В. Г. Кремень (авт.-упоряд.). – К. : Альтерпрес, 2004. – 832 с.
14. Прибутко П. С., Вировий С. І., Михайленко Р. В. Політологія: Посібник для підготовки до іспитів. – 2-ге вид., доп. та перероб. – К. : Видавець Паливода А. В., 2012. – 151 с. – (Бібліотечка студента).
15. Рудич Ф. М. Політологія: Підручник для студ. вищих навч. закл. – 2. вид., стер. – К. : Либідь, 2006. – 480 с. – Бібліогр.: с. 472–473.
16. Урін О. В. Політологія. Конспекти курсу лекцій з таблицями та схемами: Конспекти курсу лекцій з таблицями та схемами: Навч.-наоч. посібник для студ. вищих навч. закл. / С. Я. Фарина (наук. ред.). – 4-те вид., доп. й перероб. – Кременчук, 2006. – 240 с.
17. Холод В. В. Політологія: Підручник для студ. вищих навч. закл. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2006. – 480с. – (Бібліотека гуманітарних наук). – Бібліогр.: с. 475–478.
18. Храмов В. О., Кучменко Е. М., Кучменко Б. А., Машковець М. П., Тімкін І. Ф. Політологія. Загальний курс: навч. посіб. / Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості України / В. О. Храмов (ред.). – К. : ІПК ДСЗУ, 2007. – 482 с. – Бібліогр.: с. 482.
19. Штанько В. І., Чорна Н. В., Авксентьева Т. Г., Тіхонова Л. А. Політологія: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів / Міністерство освіти і науки України. Науково-методичний центр вищої освіти. – Вид. 2-ге, перероб. та доп. – К. : Инкос, 2007. – 288 с.
20. Щедрова Г. П., Барановський Ф. В., Михайловська О. Г., Новакова О. В., Пашина Н. П. Політологія: Навч. посібник / Східноукраїнський національний ун-т ім. Володимира Даля / Г. П. Щедрова (відп.ред.). – Луганськ : СНУ ім. В.Даля, 2005. – 198 с. – Бібліогр.: в кінці розд..

Додаткова:

1. Абизов В. Є., Кремень В. Г. Політичне рішення: механізм прийняття. – К., 1995.
2. Аваков А. В. Судьбы либерализма. – М., 2000.
3. Августин А. Исповедь. – М., 1992.
4. Авер'янов В. Б. Органи виконавчої влади в Україні. –К., 1997.
5. Авцинова Г. И. Социально-правовое государство: сущность, особенности становления. // Социально – гуманитарные знания. – 2000. – № 3.
6. Азаров Н. И. Взаимоотношения морали и политики. // Социально-политический журнал. – 1997. – № 4.
7. Алексеева Т. А. Предмет политической философии// Политические исследования. – 1992. – № 3.
8. Алмонд Г., Верба С. Гражданская культура и стабильность демократии. // Политические исследования. – 1992. – № 4.
9. Амелин В. Н. Власть как общественное явление // Социально-политические науки. – 1991. – № 2.
10. Андерсон Р. Д. Тоталитаризм: концепт или идеология? // Политические исследования. – 1993. – № 3.
11. Андреев С. С. Политика как социальное явление// Социально – политические науки. – 1991. – № 4.
12. Андреев С. С. Политические системы и политическая организация общества. // Социально – политические науки. – 1992. – № 1.
13. Антология мировой политической мысли: В 5т. – М., 1997.

14. Антонович И. И. Общественные движения и проблемы власти. // Социально-политические науки. – 1991. – № 4.
15. Ануфриев Е. А. Субъективные основы и субъекты политики // Социально-политический журнал. – 1996. – № 4.
16. Арато Е., Коген Дж. Відродження, занепад та реконструкція концепції громадянського суспільства // Політична думка. – 1996. – № 1.
17. Арон Р. Демократия и тоталитаризм. – М., 1993.
18. Ашин Г. К., Охотский Е. В. Курс элитологии. – М., 1999.
19. Бабков В.Г. Межнациональные противоречия и конфликты. // Социально-политический журнал. – 1994. – №7–8.
20. Бакун Л. А. Группы в политике (К истории развития американских теорий) // Политические исследования. – 1999. – № 1.
21. Баранцева К. Исторична еволюція елітистського дискурсу: теорія та методологія. // Філософська думка. – 2002. – № 1–4.
22. Барнашов А. М. Теория разделения властей: становление, развитие, применение. – Томск. 1988.
23. Бебик В. Наша політична культура. // Політологічні читання. – 1992. – № 1.
24. Бебик В. Політичний менеджмент.- К.: АРСТРИПС, 2013.
25. Белов Г.А. Функции политической системы // Кентавр. – 1995. – № 3.
26. Беляев А.А. Политика и её роль в развитии общества // Социально-политические науки. – 1991. – № 9.
27. Бентам И. Введение в основания нравственности и законодательства. – М., 1998.
28. Білоус А.О. Політико-правові системи: світ і Україна. – К., 2000.
29. Блищенко И.П., Солнцева М.Ш. Мировая политика и международное право. – М., 1991.
30. Блондель Ж. Политическое лидерство. Путь к всеобщему анализу. – М., 1992.
31. Бобик В. М. Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика. – К., 2000.
32. Бобик В. М. Еліта, елітарність, лідерство // Віче. – 1993. – № 7.
33. Бодуен Ж. Вступ до політології. – К., 1995.
34. Болл Т. Власть // Политические исследования. – 1993. – №5.
35. Борисов В. К. Теория политической системы. – М., 1991.
36. Бочковський О. І. Наука про націю та її життя. – Львів, 1939.
37. Бурлацкий Ф. М., Галкин А. А. Современный Левиафан: Очерки политической социологии капитализма. – М., 1985.
38. Бутенко А.П. Наука, политика, власть: проблемы взаимоотношения и соотношения // Социально-гуманитарные знания. – 1999. – № 3.
39. Бьюэлл Э. Архаичны, но адаптивны. О политических партиях США (сверясь с «классическими» оценками) // Политические исследования. – 1996. – № 1.
40. Василенко И. А. Политическая глобалистика. – М., 2000.
41. Васильев В. А. Гражданское общество: идейно-теоретические истоки // Социально-политический журнал. – 1997. – № 4.
42. Васильев Г. Конституційний аспект політичної реформи. // Голос України. – 2003. – 27, 28 бер.
43. Введение в политологию: Словарь-справочник. – М., 1996.
44. Вебер М. Политика как призвание и профессия // Избранные произведения. – М., 1990.
45. Вибори і референдуми в Україні: проблеми теорії і практики. – К., 2001.
46. Вивід прав України: Збірник. – Львів, 1991.
47. Видрин Д. Неповерненці – 3 нотатки весняного іпохондрика // Дзеркало тижня. – 2003. 5 квіт.
48. Винниченко В. К. Відродження нації: У 3 т. – К., 1991.

49. Власть: Очерки современной политической философии Запада. – М., 1989.
50. Возможности либерализма в осмыслении современного мира (обзор коллоквиума) // Политические исследования. – 1994. – № 3.
51. Волович В., Макеев С. Соціальна стратифікація і політика // Політична думка. – 1993. – № 1.
52. Восленський М. Номенклатура // Новый мир. – 1990. – № 6.
53. Вяткин К. С. Лоббизм по-немецки. // Политические исследования. – 1993. – № 1.
54. Вятр Е. Социология политических отношений. – М., 1979.
55. Вятр Е. Типология политических режимов. Лекции по политологии: В 2 т. – Таллинн, 1991.
56. Гавриленко І. Політична система суспільства // Політологічні читання. – 1993. – № 1.
57. Гаджиев К. С. Введение в политическую науку. – М., 1997.
58. Гаджиев К. С. Гражданское общество и правовое государство // Мировая экономика и международные отношения. – 1991. – № 9.
59. Галкин А. А. О фашизме – его сущности, корнях, признаках и формах. // Политические исследования. – 1995. – № 2.
60. Гаман-Голутвина О. В. Политическая элита – определение основных понятий // Политические исследования. – 2000. – № 3.
61. Гарань О. В. Убити дракона (З історії Руху та нових партій України). – К., 1993.
62. Гарбузов В. Н. Консерватизм: понятие и типология (историографический обзор). // Политические исследования. – 1995. – № 4.
63. Гегель Г. В. Ф. Политические произведения. – М., 1979.